

István Lovas

Autorka: Sofia Metelkinová

Věříte vůbec dnes ještě v „nezávislou novinářinu“?

Nezávislou ve smyslu nezávislého média?

Ano, nezávislého ideologicky.

Bez ideologie – to ne. Mainstreamová média samozřejmě všechna do posledního mají vlastníky. To je něco jiného. Ale pokud máte média nezávislá, ta prostě mají nějakou svou ideologii – jako třeba rakouské *Unzensuriert* nebo *Wochenblick*. Nevidím v tom problém. V zásadě ale neznám médium, které by se ideologicky nepřiklánělo na jednu nebo na druhou stranu, ne.

Já mám například **svůj web**, který čte asi sto tisíc čtenářů, což není v desetimilionové zemi myslím zlé. Objevuje se tam hodně z Russia Today, Sputnik, čínských médií...

A víte co, i já mám svou ideologii. Co je na tom špatného? Jsem nezávislý. Facebook mi sice může zrušit účet, ale mám ideologii, které se držím. Ať se to někomu líbí nebo ne, mám rád Rusko a Čínu, protože jsou to síly za světový mír a spolupráci – a já mám hodně dětí a vnoučat, které bych rád viděl vyrůstat a žít v míru. Proč bych měl milovat USA, jejich války a sankce?

Když čtu západní média, často mluví o Maďarsku podobně jako o Rusku, tj. jako zemi s „cenzurovanými médii“, „bez svobody slova“ atd.

To je lež, prostě nepravda.

Média jsou v Maďarsku mnohem svobodnější než v Německu nebo ve Francii.

O premiérovi můžete napsat, co se vám zlíbí. Ať už je váš názor jakýkoliv, v Maďarsku jej můžete napsat. Stačí se ostatně podívat na opoziční média. V případě Maďarska zahraniční novináři ochotně papouškují každou lež, kterou slyší od některého z opozičníků, aniž by se obtěžovali ověřit si její pravdivost.

Proč to podle vás nevidí - nebo vidět nechtějí - a neustále mluví o diktatuře?

Začněme u médií. Tvrdí se, že 90 % maďarských médií je v rukou vlády. Zkusme si to ověřit, není to ostatně nijak složité. Stačí vejít do supermarketu nebo na benzínku a podívat se třeba na celostátně prodávané politické týdeníky. Je jich asi deset – a osm z nich patří k opozici. Zbylé dva jsou provládní. Pokud stejný experiment provedeme s celostátním denním tiskem, je to vyrovnanější: dvoje noviny jsou provládní, dvoje opoziční.

Podívejme se na televizní stanice. RLT Club je zpravodajský pořad, který sleduje asi milion diváků. Na veřejnoprávní zprávy se dívá asi sto tisíc lidí, tedy desetkrát méně. Připočtete k tomu Hír TV a ATV, dvě stanice, které mají obě blíž k opozici. O čem to tedy vypovídá? Naprosto mi to uniká...

Co se týče internetových médií, řada z nich je také opozičních. Znovu – máme tu co do činění s bohauptou lží.

Žádný západní novinář by se mnou rozhovor neudělal. Ptají se vždy jen lidí v opozici. Rozhovoru se mnou se bojí. Víím to, protože jsem se to několikrát pokoušel zařídit.

DÉLSKÝ POTÁPĚČ

István Lovas: V Maďarsku jsou média mnohem svobodnější než v Německu nebo ve Francii | 3

Ráda bych se vás zeptala i na Rusko. V opozičních médiích jsem narazila na obvinění typu „maďarská média jsou proruská, je to hlásná trouba propagandy Russia Today“.

V lednu (2018) nechali američtí senátoři za Demokratickou stranu připravit více než dvoustředstránkový dokument. Kratinká část se věnovala i Maďarsku. Jedním z „důkazů“ Putinova vlivu v zemi mělo být, že *Magyar Hírlap*, jedny z novin pro které pracuji, využívají jako zdroje Russia Today a Sputnik. Není to hrozné? Že vedle Reuters, BBC, CNN atp. využívají také Russia Today?!

Maďarská veřejnoprávní média (televize a rozhlas) velice často citují BBC, Reuters, Associated Press, Agence France Presse atd. a k tomu příležitostně a spíš zřídka RT nebo Sputnik – což má ovšem být jasný důkaz ruského vměšování...

Zajímalo by mě i Rádio Svobodná Evropa (RFE). Dnes je jeho úroveň mizerná...

E-mailem si nechávám zasílat upozornění z RFE (i Radio Liberty). Naprostá katastrofa – stala z nich hlásná trouba neokonzervativců.

Přitom jste pro RFE sám nějaký čas pracoval...

Ano, od listopadu 1984 až do konce roku 1989. Tehdy ještě probíhala studené válka, ve které jsem stál 100% na straně svobodného Západu. Stejně jednoznačně, jako jsem dnes na té ruské a čínské.

Moje otázka tak nutně zní: čím se od sebe liší RFE kdysi a dnes?

Je to rozdíl jako mezi nebem a zemí. Dostávám mezi 350 a 400 e-maily denně. Mnohé z nich jsou upozornění z amerických médií a čtu i další média v deseti jazycích. Rádio Svobodná Evropa (a Radio Liberty) jsou extrémně neokonzervativní. Když si tam čtu zprávy o Rusku nebo Ukrajině, chce se mi s prominutím zvracet. Strašná propaganda.

Proč jste byl proti Sovětskému svazu a proč jsem své pozice pozměnil?

Maďarsko bylo vojensky okupováno sovětskými vojsky. Nenáviděl jsem komunismus i jeho praktické výsledky v mé zemi. Za organizaci ilegální opoziční strany jsem si odseděl tři a půl roku ve vězení. V roce 1976 se mi z Maďarska povedlo uniknout. Domů jsem se vrátil až v roce 1990, po pádu komunistického režimu. Toho roku odešla z Maďarska sovětská okupační armáda, což byl konec studené války, celé éry. Zhroutila se komunistická diktatura a skončila vojenská okupace Maďarska Sověty.

Po Reaganovi nastoupil prezident Bush se svým slavným projevem o novém světovém řádu. V tom momentě jsem obrátil o 180 stupňů. Proto pro mě má dnes „neokonzervativec“ stejný zvuk, jako v 80. letech „komunistický okupant“.

DÉLSKÝ POTÁPĚČ

István Lovas: V Maďarsku jsou média mnohem svobodnější než v Německu nebo ve Francii | 4

Jak podle vás bude vypadat další vývoj této mediální války a jakou roli v ní sehraje Maďarsko? Jak byste vysvětlil postavení své země západním kolegům, lidem z CNN apod.? Řekl byste jim, že se nejedná o diktaturu, ale svobodnou zemi?

Neustále opakují, že tu máme diktaturu. Zároveň se ale v zemi konají zcela svobodné volby. Na 8. dubna jsou naplánovány nejbližší volby, které přinesou obrovské vítězství pro současnou vládu. Naše volby jsou však naprosto svobodné. Maďaři mají od roku 1990 bohaté zkušenosti s tím, co zastupují opoziční strany. Proto je tak nesnášejí a proto také ve volbách prohrají.

Vláda podle mého soudu znovu zaznamená jednoznačnou výhru, což bude zřejmě důkazem o diktatuře. Ať mi ale nikdo netvrdí, že se pro opozici nesmí hlasovat – každý má plné právo i svobodu tak učinit.

Ráda bych se zeptala ještě na pár otázek ohledně voleb. Maďarsko ve světě proslulo jako bojovník se Sorosovými organizacemi. V tomto boji vás mimochodem plně podporujeme. Co myslíte, pokusí se Soros nebo jeho pohůnci před volbami destabilizovat situaci v Maďarsku (rozhovor byl pořizen v lednu 2018)?

O tom nepochybuji! George Soros se pokouší zasahovat do vnitřních záležitostí celé řady zemí: Ukrajina, Gruzie, Malajsie, Srbsko, Makedonie... Proč by se tedy o něco podobného nepokusil v Maďarsku, kde se narodil?

Co očekáváte od nadcházejících voleb? Jak pevné je postavení opozice?

Kdyby se volby konaly dnes, Fidesz získá v parlamentu dvoutřetinovou většinu.

Co soudíte o „demokratické koalici“?

Podle průzkumů by mohli získat kolem pěti procent, což je také hranice vstupu do Národního shromáždění. Předsedou strany je expremiér Ferenc Gyurcsány, kterého sice drtivá většina země ze srdce nesnáší, ale pořád má svých pět procent příznivců.

Proč z politiky neodejde, když je natolik zdiskreditovaný?

Rozhodně jsme za to nesmírně rádi! Někteří dokonce říkají, že mu Fidesz platí, aby v aktivní politice zůstal...

Vztah vládní Fidesz se stranou Jobbik je velice napjatý. Odráží se to nějak v praxi? Mají spolu zásadní spory, není proto těžké dospět k rozhodnutím v obtížných otázkách jako migrační krize?

Nemají spolu vlastně nic společného – Jobbik dnes stojí jednoznačně na straně levicově liberální opozice. Opoziční strany sice vytrvale vytrubovaly do světa, že Jobbik je „strašlivě antisemitská a extremistická partaj“ a že „v zákulisí spolupracuje s Fidesz“, ale dnes si padly

DÉLSKÝ POTÁPĚČ

do náručí. Západní média jsou z toho hodně nesvá: znamená to snad, že ze „strašné antisemitské strany“ je mávnutím proutku „úžasná antisemitská strana“?

Jobbik dnes je druhou nejpopulárnější stranou v zemi. Průzkumy přisuzují Fidesz přes 50% a Jobbikku 16%. Takzvaná demokratická opozice, jak si opoziční strany rády říkají, chce volby vyhrát a to natolik zoufale, že byla ochotna spojit se i s Jobbikem. Když mají tento postup ospravedlnit, slyšíme perly jako „Vzpomínáte na druhou světovou? Churchill, Roosevelt a Stalin – všichni se spojili, aby porazili to nejhorší zlo: Hitlera.“ Takto si své spojenectví ospravedlňují.

Ať už navrhne Fidesz cokoliv, Jobbik odpovídá: „Ne, musí se to udělat přesně naopak.“ Chtějí se stát jakousi všelidovou stranou. Všichni ale vidí, jak je to absurdní. Před dvěma, třemi lety Jobbik hlásal „do hajzlu s Izraelem“ – a dnes je to „Židi a Romové jsou ohromní!“

A co socialisté?

Ti vytrvale oslabují. Jsou asi dvanáct nebo třináct procent za Jobbikem. Neustále oslabují. Maďarská vláda se dopouští omylu, když o opozici mluví jako o levicových stranách. Ne – jsou to bez výjimky neoliberálové a neokonzervativci! Jen se na opozici a její výroky podívejte: vždyť jsou od neokonzervativců k nerozeznání. Rozhodně nic podobného jako německá Die Linke.

Jak si vysvětlujete tuto společnou frontu liberálů s levicí? Neděje se tak totiž jen v Maďarsku, ale také řadě dalších zemí, včetně Ruska.

Nejsem si jistý, snad kvůli jejich setrvalému oslabování.

Závěrem bych se ráda zeptala na migraci. Na jedné straně je Maďarsko členskou zemí Evropské unie, na druhé Budapešť nezřídka vystupuje proti nepopulární bruselské politické linii. Jak se na tento střet díváte vy?

Zajímavá otázka. Byl jsem v Praze, kde jsem pro *Magyar Hírlap* dělal rozhovor s bývalým českým prezidentem Václavem Klausem. Ptal jsem ho na migraci a povinné migrační kvóty pro členské země Unie: „Pane prezidente, čím to, že něco, co je označováno za dobré a žádoucí pro všechny země, má dnes poprvé v historii být rozdělováno prostřednictvím kvót? Nikoho přece nenutíte jíst čokoládu se slovy, pokud tu čokoládu nesníš a nebude ti chutnat, potrestáme tě.“ Jeho odpověď? „To je velice zajímavá otázka.“

Přijde mi, že se Brusel k celé otázce migrace staví nesmírně pokrytecky. Maďarsko o migranty nestojí. Pokud jsou užiteční Německu – prosím, vezměte si těch ohromných lidí, co hrdlo ráčí, celé dva miliony. Jistě budete ještě spokojenější. My ale tyhle delikátní kousky čokolády nechceme.

DÉLSKÝ POTÁPĚČ

István Lovas: V Maďarsku jsou média mnohem svobodnější než v Německu nebo ve Francii | 6

Problém nastane s rozpočtem pro rok 2020. Vyhrožují totiž, že pokud se nebudete chovat solidárně s EU, nedostanete od ní peníze. V takovém případě ale bude Polsko připravené z EU odejít, jak se píše v mnoha článcích. I Maďarsko by si mohlo položit otázku: proč bychom měli v Unii zůstat? Nadnárodním společenstvem se Maďarsko a naše levná pracovní síla velice líbí.

Hlasování o rozpočtu na příští rok tak může otevřít velice zajímavou éru.

Poznámka DP:

István Lovas zemřel 11. června 2018 v Budapešti.

Rozhovor Sofie Metelkinové s Istvánem Lovasem z ledna 2018 *In Hungary the media are much freer than in Germany or in France* vyšel na stránkách Geopolitica.ru 8. dubna 2018.